

Socialförvaltningarnas rutin för nödprövning boende

Reglerande styrande dokument

Policy
Riktlinje
Regel
Anvisning
► **Rutin**
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av:
AC-nätverk Vuxen och
försörjningsstöd

Gäller för:
Socialförvaltningarna
Centrum, Hisingen,
Nordost och Sydväst

Diarienummer:

**Datum och paragraf för
beslutet:**
2019-03-08

Dokumentsort:
Rutin

Giltighetstid:
2019-05-01 och tills vidare

Senast reviderad:
2025-09-01 (redaktionella
ändringar)

Dokumentansvarig:
Enheten för kvalitet,
processledare
boendesociala frågor

Bilagor:

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna rutin	4
Vem omfattas av rutinen	4
Bakgrund	4
Koppling till andra styrande dokument	5
Stödjande dokument	5
Rutin	6
Personer som tillhör socialtjänstens målgrupp ska hanteras enligt handbok för handläggning av insats i form av boende	6
Personer som inte tillhör socialtjänstens målgrupp -avslag på ansökan om insats i form av boende	7
Vad gäller för nyanlända?	7
Nödprövning och beslut om bistånd till boende för att undvika nödsituation	8
Inneboende och andrahandsboende	8
Arbetsplan	8
Kontroll av kvitto/verifikation	9
Verifikationer som ska lämnas in	9
Vad som ska framgå av kvittot	9
Om ovanstående verifikationer inte inlämnas	9
Vid misstanke om oriktiga verifikationer	9
Särskild hantering av insats i form av nödboende till barnfamiljer	10
Beslutsperiod	10
Verkställighet	10

Inledning

Syftet med denna rutin

Rutinen syftar att stödja människor som saknar bostad, men som inte behöver stöd från socialtjänsten i övrigt, att själva ta ansvar för sin bostadssituation.

Ett syfte är också att skapa likvärdighet för alla brukare och främja att socialtjänsten erbjuder stöd till dem som mest behöver det.

Observera att rutinen inte gäller enskilda/familjer som i den akuta situationen bedöms tillhöra en särskilt utsatt grupp och ha speciella svårigheter att ordna boende på egen hand (skadligt bruk eller beroende, skyddsbehov, funktionsnedsättning osv.) För dessa grupper får bistånd för att undvika nöd eller insats i form av nödboende inte verkställas med stöd av denna rutin.

Vem omfattas av rutinen

Denna rutin gäller tills vidare för enheter inom socialförvaltningarna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst med ansvar att handlägga nödprövning vid ansökan om boende.

Bakgrund

Den 1 maj 2019 infördes en rutin för nödbistånd boende i Göteborgs Stad. Den gäller för samtliga socialförvaltningar. Rutinen innebär att enskilda brukare som inte tillhör socialtjänstens målgrupp kommer få utbetalning av pengar och boendecoachning i stället för placering i boende utan stöd. Från och med 1 oktober 2020 förändrades rutinen kring hantering av nödbistånd till barnfamiljer genom att dessa verkställs genom nödbistandsboende (ej genom utbetalning av schablonbelopp) samt att beslutsperioden för dem förlängs till 30 dagar. Detta för att öka stabilitet och trygghet för barnfamiljerna genom att den stress och oro som följde av de tidigare veckovisa besluten reduceras.

I samband med ny socialtjänstlag 1 juli 2025 har begrepp och lagparagrafer ändrats och rutinen justerats utifrån detta.

Koppling till andra styrande dokument

Styrande dokument	Koppling till denna rutin
Göteborgs stads riktlinje för beslut om insatser i form av boende	Tydliggör vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att insats i form av boende enligt 11 kap 1 § SoL ska kunna beviljas (dvs när denna rutin kring nödprovning boende ej blir aktuell).
Socialförvaltningarnas rutin för hantering av biståndsansökan när personen befinner sig i asylprocess eller har fått avslag på sin asylansökan	Tydliggör socialtjänstens ansvar för personer i denna situation och fördjupad information om hur handläggningen av ansökan ska gå till i dessa fall
Socialförvaltningarnas rutin för förstärkt barnrätt i vuxenärenden	Tydliggör hur barnet ska involveras vid handläggning och genomförande av nödbiståndsinsats

Stödjande dokument

Stödjande dokument	Koppling till denna rutin
Checklista handläggning nödprovning boende	Används som stöd vid handläggning boende
Handläggningsstöd nödprovning boende	Fördjupande och kompletterande bedömningsstöd vid handläggning av nödprovning boende
Förteckning schablonbelopp	Gällande maxbelopp för utbetalning
Egenkontroll nödprovning boende	Granskningsmall för egenkontroll kring att rutinen efterföljs
Handbok för handläggning av insats i form av boende, del 1: Bedömningsstöd	Tydliggör när insats i form av boende kan beviljas och denna rutin inte ska användas

Rutin

Socialtjänsten har inte någon allmän skyldighet att tillgodose behovet av bostad men den som inte själv kan tillgodose sina personliga behov och inte heller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt att få insatser av socialnämnden för dessa behov. Den enskilde ska tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden genom insatserna (11 kap 1 § SoL). Insatserna ska utformas så att det stärker den enskildes möjlighet att leva ett självständigt liv (10 kap. 5 § SoL). För att stärka den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv ingår också i socialtjänstens ansvar att vid behov ge råd och stöd i att söka boende.

Ovanstående ska vara utgångspunkten i handläggningen av nödprovning gällande boende. Utgångspunkten ska även vara att berörda personer, i stället för att beviljas nödboende, ska ordna boende på egen hand och vid behov beviljas utbetalning av pengar för att klara kostnaden för boendet.

Om en barnfamilj däremot inte kan ordna boende på egen hand kan socialtjänsten i beaktande av barnperspektivet behöva bevilja nödboende. Insatsen beviljas då som ”Bifall nödboende särskilda skäl” och verkställs genom placering i Nödboende särskilda skäl med boendecoaching (via SPINK).

Vid situationer som den enskilde inte har kunnat råda över finns möjlighet att bevilja tak över huvudet under en begränsad tid för att undvika nöd och för att den enskilde ska ges skälig tid att på egen hand finna ett annat boende. Detta gäller även för enskilda som inte tillhör socialtjänstens målgrupp. Den enskilde skall kunna redogöra för hur denne har försökt lösa sin situation. Situationen har oftast uppstått hastigt eller utan förvarning. Insats kan verkställas genom att socialtjänsten anvisar plats i nödboende eller beviljar bistånd för den enskilde att själv lösa tak över huvudet, för att undvika nödsituation.

Nödprovning behöver av naturliga skäl begränsas till kortare perioder, några dagar till max en vecka, eftersom det på förhand inte går att uttala att akut nöd kommer att föreligga under t.ex. en månads tid. (För barnfamiljer gäller dock beslutstid på 30 dagar). Som huvudregel ges bistånd till boende för att undvika nödsituation för kortare perioder men det finns ingen övre tidsgräns för den totala period för vilken bistånd eller insats kan utgå, så länge den enskilde aktivt söker bostad i skälig omfattning och gör vad denne kan för att själv försöka lösa sin situation.

Personer som tillhör socialtjänstens målgrupp ska hanteras enligt handbok för handläggning av insats i form av boende

Personer som i den akuta situationen bedöms tillhöra en särskilt utsatt grupp och ha speciella svårigheter att anskaffa boende på egen hand (se Handbok för handläggning av insats i form av boende del 1: Bedömningsstöd) beviljas insats enligt 11 kap. 1 § SoL i

form av socialt boende med stöd. Vilken sorts boende får avgöras individuellt. Följ socialtjänstprocessen. Observera att akut boende till ovanstående personer inte får verkställas med stöd av denna rutin.

Personer som inte tillhör socialtjänstens målgrupp -avslag på ansökan om insats i form av boende

Personer som i den akuta situationen inte bedöms tillhöra en särskilt utsatt grupp och ha speciella svårigheter att anskaffa boende på egen hand (se Handbok för handläggning av insats i form av boende del 1: Bedömningsstöd) ges avslag på ansökan om insats i form av boende.

Om det vid första besöket är oklart om personen uppfyller kriterierna för bistånd till boende, dvs. det behövs mer tid för att utreda om den enskilde uppfyller kriterierna för insats i form av boende:

1. Bevilja bistånd eller insats i form av nödboende under pågående utredning för att undvika nöd
2. Om den enskilde efter utredning inte bedöms uppfylla kriterierna för insats i form av boende – ge avslag på boende och gör därefter ev. nödprövning
3. Om den enskilde efter utredning bedöms uppfylla kriterierna för insats i form av boende – bevilja boende, verkställ i enlighet med socialtjänstprocessen

Vad gäller för nyanlända?

Att vara nyanländ innebär i sig inte att den enskilde har rätt till boende enligt socialtjänstlagen. En individuell prövning ska göras mot kriterierna för rätten till insats i form av boende på samma sätt som för andra kommuninvånare. Nyanlända som under asyltiden bott på anläggningsboende i Migrationsverkets regi erbjuds vid beslut om uppehållstillstånd en kommunplacering enligt bostättningslagen (BOL).

Anvisningskommunen är då skyldig att erbjuda boende. Vid bedömningen av huruvida den enskilde har rätt till boende enligt socialtjänstlagen ska särskilt beaktas om den enskilde har tackat nej till erbjuden kommunplacering enligt BoL eller valt att lämna erbjudet boende i anvisningskommunen. Den enskilde ska planera för sin flytt och välja det alternativ som innebär att den enskilde klarar sig själv på bästa sätt. Det borde i de flesta fallen vara genom en placering i anvisningskommunen. Det föreligger därför i de flesta fall när denna planering inte skett ingen rätt till insats/bistånd annat än för att avvärja en akut nödsituation.

Nödprövning och beslut om bistånd till boende för att undvika nödsituation

Om den enskilde efter avslag till insats i form av boende hävdar nöd – att hen inte kan lösa sitt boende för natten varken med egna kontakter eller medel, görs en nödprövning. I nödprövningen ingår en ekonomisk normberäkning. Den enskilde ska uppvisa kontoutdrag. Finns pengar föreligger inte nöd. Den enskilde ska också kunna redogöra för hur denne har försökt lösa sin situation.

Om nöd föreligger fattas **bifall bistånd boende för att undvika nödsituation** (beslutstypen finns i både ekonomiskt biståndsärendet och ärendet för övriga insatser) enligt 12 kap 1 § SoL för att ge den enskilde skäligt tid att själv lösa sin boendesituationen. OBS- Beslutet tidsbegränsas till en vecka. Om den enskilde väntar inkomst inom ett par dagar beviljas endast boendekostnad för tiden fram till inkomst, överväg om det är skäligt att bevilja biståndet mot återbetalning.

Utbetalning av schablon (fastställd kostnad per dygn per person, se bilaga) kan göras i båda ärendetyperna (ekonomiskt biståndsärendet eller ärendet för övriga insatser) till den enskildes konto eller swedbankkort alternativt via rekvisition.

Inneboende och andrahandsboende

Om den enskilde kan lösa sitt akuta behov genom att vara inneboende eller genom andrahandsboende hanteras ärendet som ett bistånd för att förebygga nöd i max två veckor. Den enskilde ska kunna uppvisa ett inneboende- eller andrahandskontrakt. Därefter måste den enskilde folkbokföra sig på adressen. Ansökan om boendekostnaden hanteras då som ekonomiskt bistånd och biståndets nivå ska vara relevant i förhållande till den reella hyran för lägenheten, se Göteborgs stads riktlinje för ekonomiskt bistånd.

Arbetsplan

Handläggaren ansvarar för att en arbetsplan upprättas. Av arbetsplanen ska framgå hur den enskilde själv ska lösa sin boendesituation och vilka krav som gäller för biståndet/insatsen; att den enskilde ska söka bostad på egen hand i hela Sverige (huvudregel, det finns undantag – t.ex. barn med växelvis boende, barn med förankring i skolan), att den enskilde aktivt ska delta i boendecoachning, att den enskilde ska kunna uppvisa kvitto som styrker att denne använt utbetalade pengar till boende osv.

Av arbetsplanen ska det också tydligt framgå att arbetsplanen följs upp och att om den enskilde inte följer sin arbetsplan kan ansökan om fortsatt bistånd för att undvika nödsituation komma att avslås efter ny prövning.

Uppföljning av arbetsplan ska ske efter en vecka (jmf beslutsperiod ovan). Då görs också en ny nödprövning. Om den enskilde följt arbetsplanen och nöd kvarstår fattas nytt beslut

enligt ovan. Om den enskilde inte följt sin arbetsplan alternativt inte kan styrka att pengarna använts till boende (se nedan kontroll av kvitto) vägs detta in i nödprövningen. Här ska alltid en individuell bedömning göras. För mer info se bilagan handläggningsstöd nödprövning ”*Vad gör vi om den enskilde inte följer sin arbetsplan?*”. Här måste också alltid barnperspektivet beaktas utifrån föräldrarnas förmåga att planera för och lösa boendesituationen. Vid behov lämnas information om oro för barnen till Barn och familjeenheten.

Råd och stöd om hur man söker bostad är en viktig roll för socialtjänsten. Boenderådgivning skall alltid erbjudas den enskilde.

Kontroll av kvitto/verifikation

Verifikationer som ska lämnas in

Bokningsbekaftelse (om sådan finns), kassakvitto och kontokortsslip (kassakvitto och kontokortsslip kan vara integrerade).

Vad som ska framgå av kvittot

Datum för köpet, vad som har köpts, belopp med specificering av momsen, säljare, organisationsnummer/momsregistreringsnummer.

Om ovanstående verifikationer inte inlämnas

Om den enskilde inom ramen för ny ansökan inte inkommer med ovanstående verifikationer som visar att den enskilde använt utbetalt schablonbelopp till boende kan ny ansökan avslås med motiveringen att det inte är visat att det föreligger nöd. Detta då den enskilde inte använt tidigare utbetalda medel till boende och således har kunnat lösa sitt behov av boendet på annat sätt.

Vid misstanke om oriktiga verifikationer

Vid samtycke från den enskilde kontaktas vandrarhemmet/hotellet för kontroll av inlämnade underlag.

Om misstanken gäller oegentligheter kopplade till företaget görs en kontroll av företaget via creditsafe (LINK har behörighet och kan vara behjälplig).

Särskild hantering av insats i form av nödboende till barnfamiljer

Beslutsperiod

För barnfamiljer begränsas beslutstiden till 30 dagar. Detta för att öka stabilitet och trygghet för barnfamiljerna genom att den stress och oro som följde av de tidigare veckovisa besluten reduceras.

Verkställighet

För barnfamiljer beviljas efter nödprövning alltid nödboende för att undvika nödsituation enligt 11 § 1 kap SoL. Detta för att säkerställa att familjernas tillfälliga boende tillförsäkrar barnet skäliga levnadsförhållanden och att barnfamiljerna inte behöver flytta runt mellan olika tillfälliga boendalternativ vilket ger en ökad stabilitet och trygghet för barnen.

Insatsen beviljas som ”Insats i form av nödboende särskilda skäl” och verkställs genom placering i Nödboende särskilda skäl med boendecoachning (via SPINK). Placeringen ska i första hand ske i egen regi, inom socialförvaltning Sydväst, Boende och hemlöshet.